

De Vlotter of Jachtlust/Jagerslust of Rijksstraatweg 217

Langs de Rijksstraatweg tegenover de Oosterweg staat, midden in de tuinderijen, een witgepleisterd huisje. Het betreft hier een tuinderswoning gebouwd rond 1854. De woning is echter gebouwd op fundamente die stammen uit de 17^e eeuw. Deze fundamente zijn de fundamente van het huis “de Vlotter” zijn, daarvoor genaamd “Jachtlust” of “Jagerslust”.

De huidige woning bestond tijdens de jaren ‘30, ‘40 en ‘50 van de vorige eeuw uit twee woongedeelten. Rijksstraatweg 215 en Rijksstraatweg 217, deze zijn later samengevoegd. De woning is op dit moment onbewoond en bouwkundig in

slechte staat. Een gedeelte van het pannendak aan de achterzijde is ingezakt. Achter het pand staan verder nog wat houten bouwsels die geen historische waarde hebben.

De woning heeft een van hout aangebouwd klompenhokje waardoor men via twee aparte deuren de eigenlijke woning kan betreden. Beide toegangsdeuren hebben een hoge grijze drempel waaronder een fundamentje van gele steentjes zichtbaar is. Ook dit zijn overblijfselen van de voormalige lusthof. De woning staat op een natuurlijke verhoging die rondom door de tuinderijen is afgegraven om dichterbij het grondwater te komen. Het restant van deze natuurlijke verhoging is nog steeds zichtbaar. Het fundament, de drempel en de natuurlijke verhoging zijn de laatste getuigen van een landhuis dat, gezien de tekening van Hendrik de Leth, vergelijkbaar is met het, nog steeds bestaande, landgoed Beeckestein in Velsen.

In 1380 woonde er Ghergt van Hofland die het als bezit overgaf aan Wouter van Heemskerk maar hij behield het als leengoed. Na hem heeft zijn zoon Dirk Hofland het goed tot 1444 in leen. Hij draagt het leenbezit over aan Banjaert Say, de secretaris van hertog Philips de Goede.

Van Banjaert gaat het goed over op zijn zoon Philips die het na een beschuldiging van sodomie kwijtraakt omdat al zijn goederen verbeurt worden verklaart. Huis en land vallen onder nu de Domeinen.

We komen het goed weer op het spoor in de transportaktes van Heemskerk. Het huis komt daarin 11 maal voor, in verkoopaktes. De eerste verkoopakte is van 17-12-1569. Ene Louris Cornelis verkoopt aan Evert Frederichs. Drie aktes later komen we voor de eerste keer de naam “De Vlotter” tegen in de verkoopakte van 05-05-1626, verkocht aan Aernout Ghysels door Dyrck Willemsz. Het huis “De Vlotter” was dus, aantoonbaar via aktes, een boerenhoeve die rond 1710 door de toenmalige eigenaar Albertus Schuyt als jachthuis werd gebruikt. De naam werd toen gewijzigd in “Jagerslust”. Nog weer later werd het huis gebruikt als lusthof zoals te zien is op de tekening van Hendrik de Leth (1703-1766). In 1817 her kreeg het huis weer de oorspronkelijke naam door de toenmalige eigenaar Cornelis Gerlings, notaris te Haarlem.

De laatste eigenaar is Joh. Fred. Rommel uit Castricum, blijkens de verkoopakte van 1832. De laatste akte uit 1854 vermeldt de sloop van het huis waarna het puin is verkocht als wegverharding. Om deze reden stonden de huidige Oosterweg en Gerrit van Assendelftstraat lang bekend als de puinweg.

In 1832 komt het goed voor op de eerste bladzijde van de oorspronkelijke aanwijzende tafel van grondeigenaren en vruchtgebruikers. Hierdoor weten we precies om wat voor eigendom het ging. De verschillende stukjes land hebben de aanduidingen: Bosch, tuin, boomgaard, water, bouwland, huis/erf, huisje en duin. De bijbehorende kaart laat zien waar de bebouwing is. (zie voor de kaart de laatste pagina) Hiervan is dus alleen het fundament nog over. Met het fundament als uitgangspunt is het echter mogelijk, tezamen met de diverse archeologische vondsten op het omringende terrein, een reconstructie te maken van datgene wat hier ooit heeft gestaan. Door de Archeologische Werkgroep Beverwijk/Heemskerk zijn indertijd restanten ontdekt van een bebouwing die mogelijk de locatie van het koetshuis aangeeft. Tuinders hebben bij hun werkzaamheden de locatie van het bouwhuis (boerderij) gevonden.

Op een tekening van K.F. Bendorp naar J. Bulthuis is het theekoepeltje aan de toenmalige Houtweg te zien. Sinds jaar en dag wordt aangenomen dat op deze locatie in vroegere tijden een versterkt huis of kasteel heeft gestaan. Als dit op waarheid zou berusten moeten er nog resten hiervan onder de huidige fundering terug te vinden zijn. Een archeologisch onderzoek heeft echter uitgewezen dat er geen gracht op het terrein van de vlotter te vinden is. Dit zou erop duiden dat er geen sprake van is dat er een versterkt huis of kasteel heeft gestaan.

Van een gracht wordt wel verhaald in W.J. Hofdijks ballade ‘De popel van Noorddorp.

Wie Heemskerks oude heerbaan gaat, en heentrekt om de noord,
die kent het huis de Vlotter wel, met zijn verwulfdde poort.
Die kent het huis de Vlotter wel, met zijn begroeide gracht.

Het is echter een algemeen bekend feit dat Hofdijk in de eerste plaats dacht aan de kunst en minder aan de historische juistheid van zijn balladen.

Op een klein gedeelte van het terrein, ongeveer 16 M² worden al sinds jaar en dag blauwe glazen kralen gevonden. Mogelijk de restanten van een, voor Noord-Holland karakteristieke, kralentuin.

De huidige bijnaam “De Vlotter” is dus afkomstig van het voorheen daar gelegen huis “De Vlotter”. Dit huis staat op oude kaarten ingetekend op de plaats van het huidige pand Rijks-straatweg 217. Hierna volgen een aantal fragmenten van oude kaarten waarop het huis “De Vlotter” te zien is

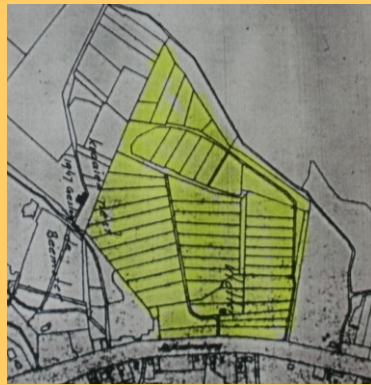

Links: Het duingebied tussen Wijk aan Zee en Egmond aan Zee, Anoniem, 1^e helft 17^e eeuw
Rechts: kaart van 't baljuwschap van Kennemerland etc. uitgegeven door de weduwe van Nicolaas Visscher, omstreeks 1720

Links: De Vlotter op een kaart uit 1821

Rechts: Kaart van de Hoep-Beeksche afwatering in de gemeenten Heemskerk, Castricum en Egmond December 1823

Links: Kaart van de oorspronkelijke aanwijzende tafel der grond en der ongebouwde en gebouwde vaste eigdommen uit 1832

Midden: Nagetekende en bijgewerkte kaart van het origineel uit 1821. Kaart van de gemeente Heemskerk gelegen in de provincie Noord Holland volgens de perceelsgewijze plans voor het kadaster van die gemeente

Rechts: luchtfoto van het huidige terrein van de Vlotter (Google 2008)

Het bijzondere van het pand is duidelijk niet gelegen in de bijzondere bouwstijl maar wel degelijk in de historische waarde. Het gaat hier weliswaar om een eenvoudige tuinderwoning op een open veld met daarvoor vier bomen als windvang, maar dit betreft alleen maar de eerste aanblik, hoe schilderachtig het daar dan ook staat.

De naam die het in de volksmond heeft behouden, duidt op een rijkere geschiedenis dan men op het eerste gezicht zou denken.